

BESLUT

2022-03-28 Dnr: 21/04853

SAKEN

Rapport, SVT1, 2021-12-16, kl. 19.30, inslag om utrikespolitik och internationella konflikter; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslagen frias. De strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGEN

En person har anmält tre på varandra påföljande inslag i sändningen. I det första inslaget visades bilder från ett möte mellan Natos generalsekreterare och Ukrainas president. Inslaget påannonserades genom att nyhetsuppläsaren bland annat sa "Ämnet var den ryska militära uppladdningen längs Ukrainas [...] gräns.". I inslaget uttalade Natos generalsekreterare bland annat att "Det är Ryssland som är angripare" (enligt den svenska översättningstexten).

Det andra inslaget utgjordes av en direktrapport av Sveriges Television AB:s (SVT) Brysselkorrespondent från ett EU-toppmöte. Korrespondenten sa bland annat "[...] vi kan vänta oss [...] ett kraftfullt uttalande kring Ukraina, där står EU enat att det är inte acceptabelt med rysk truppförflyttning vid gränsen".

Det tredje inslaget påannonserades av nyhetsuppläsaren enligt följande.

Ja, den internationella oron växer nu för en rysk storoffensiv mot Ukraina. I Georgien ser många läget som en direkt parallell till den egna historien, och en stor majoritet georgier vill nu se ett Nato-medlemskap.

Därpå följde ett reportage från Georgien där en georgisk flykting och en georgisk oppositionspolitiker intervjuades om deras syn på Georgiens erfarenheter av en väpnad konflikt med Ryssland. I inslaget sa en reporter bland annat följande.

Stridigheter mellan regeringen och ryskstödda utbrytarregioner har blossat upp flera gånger, och 2008 invaderade Ryssland Georgien. [...] När Ryssland nu samlar trupper vid gränsen till Ukraina, ser många tydliga paralleller.

Den georgiske oppositionspolitikern som intervjuades sa bland annat följande angående en ansamling av ryska trupper vid Ukrainas gräns (enligt svensk översättningstext).

Det är ett fullt utvecklat hybrid-krig. På olika avsnitt av frontlinjen försöker Ryssland uppnå olika mål. Georgien ska agera exempel på hur man straffar de som är för Väst eller USA. När det gäller Ukraina, så tror Ryssland att det är sista möjligheten för dem att hindra Ukraina från att börja modernisera sitt eget land. [...] Ryssland ska inte befinna sig i en sits där de kan kräva eftergifter. För om de når nån framgång med det, så följs det av fler krav. Det är en taktik värd terrorister.

I slutet av inslaget sa reportern bland annat följande.

Ryssland kallar georgiskt och ukrainskt [Nato-]medlemskap en röd linje som inte får korsas. [...] För [intervjuad georgisk flykting] är det tydligt att Ukrainas situation hänger ihop med Georgiens, och att Ryssland bär ansvaret.

ANMÄLAN

Anmälaren anför sammanfattningsvis följande.

Ingen som representerade en rysk ståndpunkt fick komma till tals i inslagen. Uttalandena om att Ryssland var angripare och att Ryssland angripit Georgien var osakliga.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT har givits tillfälle att yttra sig över om programföretaget anser att inslagen överensstämmer med kravet på opartiskhet. SVT anser att inslagen överensstämmer med detta krav och anför i huvudsak följande.

Utgångspunkten för nyhetsrapporteringen den aktuella dagen var att Natos general-sekreterare träffat Ukrainas president för att diskutera situationen. Några kommentarer till detta hade inte kommit från den ryska ledningen under dagen.

Inslagen var del av den löpande nyhetsbevakningen kring situationen i området. Konflikten har pågått i många år och det är i nyhetsprogrammen en omöjlighet att i varje enskilt inslag redovisa alla perspektiv på en komplicerad och långdragen konflikt. Däremot strävar SVT efter att över tid tillföra alla relevanta perspektiv. En vecka senare den 23 december 2021 hade Rysslands president sin årliga press-konferens och kommenterade där konflikten. Detta ledde till inslag i alla SVT:s tre nyhetsprogram på kvällstid utan att övriga parter i konflikten medverkade. Även andra samhällsprogram i SVT – som *Agenda*, *Utrikesbyrån* och *Dokument utifrån* – har belyst konflikten från olika utgångspunkter.

Det riktades kritik mot det ryska agerandet i inslagen, både från Natos generalsekreterare och från de personer som intervjuas i reportaget från Georgien. Det var till exempel Natos generalsekreterare som talade om Ryssland som ”angripare”. Dessa personer är enligt granskningsnämndens tydliga praxis tillfälliga medverkande för vilka kraven på opartiskhet och saklighet är lägre än för SVT:s företrädare. Frågan är då om företrädare för den ryska sidan av konflikten borde ha fått komma till tals för att kommentera kritiken i direkt anslutning till inslagen. SVT anser att detta inte var fallet, eftersom kritiken inte innebar något tydligt personangrepp eller kritik av sådan art att den kritiserade bör ha rätten att komma till tals i samma sammanhang. Nämnden har i tidigare beslut konstaterat att politiska partier får godta en relativt långtgående kritik innan det krävs att partierna i fråga måste ges tillfälle att besvara kritiken. Detta bör självfallet också gälla för stater.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet).

Kravet på opartiskhet innebär enligt granskningsnämndens praxis bland annat att kontroversiella ämnen eller händelser inte får behandlas ensidigt, det vill säga så att endast en parts version eller synpunkter klart dominerar ett program eller inslag.

Kraven på opartiskhet och saklighet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debatt-deltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande. Om allvarig kritik riktas mot en klart utpekad part ska dock den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag.

Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SVT ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden (8 § i sändningstillståndet). Denna skyldighet innebär enligt granskningsnämndens praxis att ett program eller inslag kan ha en kritisk infallsvinkel utan att strida mot kravet på opartiskhet.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Inslagen handlade bland annat om att Ryssland ökat sin militära närvaro vid Ukrainas gräns och om oron för en väpnad konflikt. Mot bakgrund av vad som får anses rymmas inom SVT:s kommentarsskyldighet kan nämnden inte finna att

inslagen strider mot kravet på opartiskhet. Vad anmälaren anfört medför inte heller att inslagen strider mot kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Clas Barkman, Berivan Yildiz, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Erik Fichtelius och Sofia Olsson Olsén efter föredragning av Gustav Aspengren.

För granskningsnämnden

Dag Mattsson

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Dag Edvin Bror Mattsson
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_08ef278b94bcafef29560db01f169a67b6
DATUM & TID:	2022-03-28 07:54:07 +02:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2022-03-28 07:54:12 +02:00
Ref: 34282SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)